

Posudek na magisterskou diplomovou práci: Petr Gerneš, *Kulturní a jazyková analýza mongolské populární hudby konce 20. století*. FF UK 2024.

Předkládaná práce si podle názvu klade za cíl kulturní a jazykovou analýzu mongolské populární hudby konce 20. století. Téma mongolské populární hudby, jak diplomát správně podotýká v úvodní části (s. 7, 11), není dostatečně popsán a analýzám textů, případně jejich zasazení do širšího kulturního nebo společensko-historického kontextu je věnována jen malá pozornost. I ta se většinou soustřeďuje na takové moderní proudy, jako je např. hip-hop. Nicméně očekávání, že práce popíše zákulisí hudebního průmyslu na konci 20. století a představí jazyk, výrazové prostředky a témata rezonující v populárních písních tohoto období, se bohužel nenaplnila.

Práci tvoří nečíslovaný úvod, závěr a 4 kapitoly. Obsahuje také přílohu, do níž jsou vyčleněny nekomentované překlady čtrnácti vybraných písní, ačkoliv část 4.2., která předchází analýze textů uvádí, že jich je šestnáct (s. 54) a na jiném místě (s. 16) uvádí, že jich je třináct.

1. kapitola nazvaná Metodologie diplomové práce stručně shrnuje dosavadní výzkum na téma moderní populární hudby a uvádí odbornou literaturu, s níž při zpracovávání tématu pracoval (viz níže bod Práce s literaturou). V této části už také dochází k upřesnění, že práce se bude věnovat „*textům vybraných mongolských interpretů 80. a 90. let, a na základě jejich překladu a interpretace zjistit, jaká témata jsou v těchto textech dominantní.*“ (s. 13). Přitom na jiném místě na začátku práce předesílá, že „*se zaměřuje umělce, kteří mají blízko k folkové a rockové hudbě, které by mohly být z hlediska své buřičské a protisystémové z hlediska studia textů většinou nejnosnější.*“ (s. 7). Následuje popis výběru interpretů a skladeb, práce s odbornou literaturou a informanty.

Cílem 2. kapitoly je zasadit tvorbu interpretů mongolské populární hudby popisovaného období do historicko-spoločenského kontextu. Tato kapitola ovšem obsahuje celou řadu nepřesných, z kontextu vytržených a někdy i pro zpracovávané téma irelevantních informací. Tak např. k vysílání mongolských studentů do zemí východní Evropy začalo nikoliv v 70. a v 80. letech (s. 19), ale už od poloviny 50. let 20. stol. Totéž platí pro vyjádření o znovuotevření kláštera Gandan (s. 19), cenzuře (s. 20), ruských obchodech v Mongolsku (s. 22) atd. Hodnocení situace v Mongolsku za socialismu slovy „*Ulánbátar byl určitě pro Rinčenu generaci, jež pamatovala předmoderní Ich chüüré, naprosté zjevení, život pro mladíka v Ulánbátaru v 70. letech musel být utrpení.*“ (s. 22) je nedůstojné a pro účely akademické práce nevhodné. Podobně působí výrok v úvodní části 4. kapitoly o tom, že Mongolsko je zemí, „*... kde si člověk nemůže být jist ani počasím, ani politiky, je psychologicky příjemné vzpomínat na dávné předky a užívat si radostí nomádského života.*“ (s. 53).

Obě části 2. kapitoly (historicko-spoločenský přehled a kulturně-hudební kontext) jsou k velké škodě zpracovány velmi povrchně, jsou postaveny na nesystematicky posbíraných a nesourodých pikantériích, o nichž si navíc nelze z uváděných odkazů zjistit podrobnější informace, protože odkazy neobsahují konkrétní stránky (např. informace o politickém rivalovi vládnoucí garnitury Tömör-Očirovi na s. 20 nebo o Burjatech, kteří „*měli s Chalchy nevyřízené účty po genocidě ze 30. let*“ na s. 21).

3. kapitola podává poměrně solidní přehled o jednotlivých interpretech a kapelách, jejichž písně jsou v práci analyzovány. Celkový dojem z ní však kazí četné nepřesnosti (např. název kapely, v níž začínal Badrúgan, zní *Inémsegel* (Úsměv), nikoliv *Inemchéseg* jak je uvedeno na s. 35; rovněž název Demokratické strany zní *Ardčilsan nam*, nikoliv *Ardčílal nam*, což znamená pouze „*Demokracie strana*“ atd.), chybějící osobní údaje (např. u básníka G. Mend-Ojóa na s. 35, s. 63) a

podrobnější detaily k uváděným skutečnostem (např. „... *Chajryn dursamdž je založena na motivku, zřejmě inspirovaným jednou americkou soulovou písní.*“, aniž by bylo uvedeno, kterou).

Obsah poslední, 4. kapitoly, společně s překlady písní, by měla být jádrem celé práce. Z nepochopitelných důvodů tuto kapitolu zahajuje podkapitola věnovaná národní identitě a rozboru politických témat. Ostatně k podobně laděným úvahám má autor tendence odbočovat i v jiných částech práce (např. na s. 13). Samotné analýze, ovšem spíše textové než jazykové, je věnován jen poměrně malý prostor (s. 53–67). Je velká škoda, že autor nepřihlédl k doporučení školitelky a nezpracoval přímo do této analýzy i jednotlivé popisované verše nebo dvojverší spolu s příslušnými překlady, což je běžně využívaný literárně-vědný postup (viz např. v diplomové práci citované doktorské práce R. Mikos (2020)).¹ Naproti tomu svůj rozbor postavil na překladech, které tvoří přílohu umístěnou až za seznam použité literatury zhruba o 10 stránek dále. V analýze neodkazuje na konkrétní verše, pouze na písně jako takové. Jednotlivé výrazy, o něž autor svou analýzu opírá, jsou často bez překladu, bez kontextu, chybně zapsané (např. *linchua* „lotos“ místo *chuanli* „kalendář“) a nesprávně přeložené (např. **ur'd šönö** přeložené jako „dlouhé noci“ místo „minulou noc“ na s. 60 nebo „...společné sdílení života, životních zkušeností, vyjádřených chuťovým vjemem „**durtaj, durgüj amsadž**“, *tžn. ochutnali jsme, co nám chutná i nechutná.*“ (s. 56), ač správný překlad výrazu zní „chtě nechtě jsme zakusili“) a zejména nesprávně interpretované. Chyby podobného charakteru se opakují i v příloze, a to počínaje od chybných překladů jednotlivých slov (např. *ödör büir* je přeloženo jako „celý den“ místo „každý den“; s. 86), až po verše se složitější syntaxí (viz níže) nebo nesprávně pochopené metafory.

Údamchan gudamdžár n' alchaldž javachad	Když kráčím jeho širokými ulicemi
uliangaryn navčsár salchi ň nádad	vítr si pohrává s listy topolů

místo: „*Když prolétá širokými ulicemi, jeho větřík si hraje s větvemi topolu*“ (s. 81).

Pro přepis mongolštiny, jak sám autor uvádí (s. 9) používá „nejnovější systém přepisu mongolského jazyka do českého“. Jde ve skutečnosti o přepis do češtiny zavedený ještě předchozími generacemi mongolistů (např. Pavlem Pouchou; 1905–1986), ale rozšířený a mírně upravený tak, aby co nejlépe zprostředkoval českému mluvčímu i ty nejproblematictější prvky mongolské výslovnosti. Sám však nejenže tento přepis používá nesystematicky a nepřesně, ale nezpracoval do práce ani opravy školitelky, a to nejen u přepisů, ale u oprav mongolských textů písní a jejich překladů obecně.

Závěrem nezbývá než konstatovat, že předkládaná práce vykazuje celou řadu velmi závažných nedostatků obsahového, faktického i formálního charakteru, zejména chybných přepisů a překladů, ničím nepodložených, snad vlastních, vykonstruovaných závěrů a interpretací, chybějících definic u hudebních žánrů a v neposlední řadě stylistických a gramatických chyb. Z tohoto důvodu ji k obhajobě nedoporučuji.

V Praze dne 3. září 2024

Mgr. Veronika Kapišovská, Ph.D.
Vedoucí diplomové práce

¹ Mikos, Rachel. *Ambiguity and Abstraction in Mongolian Riddles: An Ethnolinguistic Analysis*. 2020. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav asijských studií.